

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
СЪДИИТЕ ОТ
НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД И
ОТ ПЪРВА И ВТОРА КОЛЕГИИ НА
ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

ИСКАНЕ

ОТ

председателя на Върховния касационен съд и председателя на
Върховния административен съд

Относно: Приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Наказателна колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховен административен съд по следния въпрос:

„Нарушение по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл.26, ал.2, т. 1, буква „а“ от Закона за пътищата или такова по чл. 177, ал. 3, т. 1 във връзка с чл.139, ал.1, т.2 от Закона за движение по пътищата извършва водачът, който управлява извънгабаритно или тежко пътно превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване, без да е налице разрешение за движението на това пътно превозно средство?“

Правно основание: чл. 125 и чл. 126, т. 2, във връзка с чл. 124, ал. 3 от Закона за съдебната власт (ЗСВ).

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Във връзка с постъпил във Върховния административен съд сигнал от Административен съд Плевен се установи наличие на противоречива практика по въпроса дали по реда на Закона за пътищата или по реда на Закона за движение по пътищата следва да носи административно наказателна отговорност водач, който управлява извънгабаритно или тежко пътно превозно средство (ППС) по пътища, отворени за обществено ползване, без да има разрешително за движението на това ППС, издадено от управляващата пътя администрация по реда на Наредба № 11 от 03.07.2001 г. за движение на извънгабаритни и/или тежки пътни превозни средства.

Противоречивата съдебна практика касае случаите на съдебен контрол върху издадени наказателни постановления за установени от длъжностните лица на Агенция "Пътна инфраструктура" нарушения, квалифицирани от административно наказващия орган като такива по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 26, ал. 2, т. 1, б. „а“ от Закона за пътищата. Въз основа на постановените съдебни актове се установява, че противоречиво се решава въпросът относно правната квалификация на извършеното от водача на извънгабаритно или тежко ППС, който без надлежно разрешение го управлява по път, отворен за обществено ползване, нарушение: дали това се явява нарушение по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 26, ал. 2, т. 1, буква „а“ от Закона за пътищата (ЗП) или такова по чл. 177, ал. 3, т. 1 във връзка с чл. 139, ал. 1, т. 2 от Закона за движение по пътищата (ЗДвП).

В съдебната практика на районните и административните съдилища са оформени две становища по въпроса:

Според **първото становище** се приема, че въпреки различния изказ в ЗП и ЗДвП, е налице едно правило за поведение, като при нарушаването му се извършва едно нарушение. Поради това е недопустимо дублиране на отговорностите за едно и също нарушение по разпоредби от два различни материални закона, уреждащи различни обществени отношения, които предвиждат и различен размер на санкциите за физическите лица. В ЗДвП е предвидена самостоятелна отговорност за водача. А и водачът на извънгабаритно и/или тежко ППС не е от задължените лица, които могат да поискат издаването на разрешение за движение по пътищата на такова ППС от администрацията, управляваща пътя.

Предвидената в чл. 53, ал. 1 от ЗП отговорност за нарушение на забраната по чл. 26, ал. 2 от ЗП за движение на извънгабаритни превозни средства без разрешение касае ползването на пътя от превозвачите и затова се отнася за физическите лица - регистрирани превозвачи, както и когато същите са едновременно и фактически извършители - управляват такова ППС, респективно отговорност носят и лицата, които наредят да бъде извършен превоза. Именно превозвачите са задължени да се снабдят с необходимото разрешително по реда на Наредба № 11 от 03.07.2001 г. за движение на извънгабаритни и/или тежки пътни превозни средства за извършване на конкретния превоз на товар с ППС, което е извънгабаритно и/или тежко.

Водач на извънгабаритното ППС, назначен по трудов договор, сключен с превозвача, не следва да носи отговорност по чл. 53, ал. 1, т. 2 от ЗП като извършител за неизпълнение на задължението на превозвача, произтичащо от чл. 26, ал. 2, т. 1 б. "а" от ЗП, а неговата отговорност като водач за управление на такова ППС следва да бъде ангажирана по ЗДвП, където е предвидена такава конкретно за водачите - на основание чл. 177, ал. 3 от ЗДвП за нарушение на чл. 139, ал. 1, т. 2 от ЗДвП.

В ЗДвП изрично е предвидена отговорност за водача, който

управлява извънгабаритно ППС, а в разпоредбата на чл. 26, ал. 2, т. 1, б. "а" от ЗП не е конкретизиран субект на нарушението. От сравнителния анализ на двете норми може да се направи извод, че доколкото за водача е предвидена изрично административнонаказателна отговорност за същото деяние в ЗДвП, то той няма как да е субект и на нарушение по чл. 26, ал. 2, т. 1 б. "а" от ЗП, още повече, че той не е задълженото лице, което е легитимирано да поиска издаването на разрешение за движение по пътищата на извънгабаритно ППС от администрацията, управляваща пътя.

В този смисъл са посочени следните съдебни актове:

- Решение № 116 от 14.02.2020 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. № 1317/2019 г.;
- Решение № 441 от 13.07.2020 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. № 415/2020 г.;
- Решение № 398 от 13.06.2018 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. №. 341/2018 г.;
- Решение № 260 от 24.04.2018 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. № 214/2018 г.;
- Решение № 452 от 16.10.2017 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. №569/2017 г.;
- Решение № 340 от 13.07.2016 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. № 421/2016 г.;
- Решение № 221 от 07.05.2014 г. на Административен съд - Плевен по к. а. н. д. №206/2014 г.
- Решение № 1581 от 29.11.2022 г. на Административен съд Варна по к. а. н. д. № 2377/2022 г.,
- Решение № 99 от 13.11.2020 г. на Административен съд Габрово по к. а. н. д. № 90/2020 г.;
- Решение № 2008 от 25.03.2022 г. на Административен съд София - град по адм. д. № 854/2022 г.;
- Решение № 43 от 6.04.2022 г. на Административен съд Ямбол по

к. а. н. д. № 28/2022 г.;

Според **второто становище**, когато водач управлява извънгабаритно и/или тежко ППС, деянието правилно се квалифицира като нарушение на чл. 26, ал. 2, т. 1 б. "а" от Закона за пътищата, в който се съдържа забрана за движението по пътищата на извънгабаритни и тежки превозни средства без специално разрешение, издадено от администрацията, управляваща пътя.

Член 53, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата предвижда лична отговорност за физическите лица, нарушили забраната на чл. 26, ал. 2 от същия закон, както и на тези, които извършат или наредят да бъдат извършени посочените дейности, включително и в хипотезата на движение на извънгабаритни и тежки пътни превозни средства и товари без разрешение на собственика или администрацията, управляваща пътя. Разпоредбата кореспондира с чл. 37, ал. 1, т. 1 от Наредба № 11, който предвижда съставянето на акт на водача, на съпровождащото лице и на другите длъжностни лица, когато при проверката се установи, че движението на тежко или извънгабаритно ППС се извършва без разрешително или документ за платена такса.

Оттук следва, че субект на отговорността по посочените текстове може да бъде, както водачът като пряк извършител, който управлява тежкотоварно или извънгабаритно ППС, така и друго отговорно длъжностно лице, което е наредило превоза или придружава товара. С евентуалното ангажиране отговорността на другите изброени лица, не отпада отговорността за водача, и същият законосъобразно е наказан.

В този смисъл са посочени следните съдебни актове:

- Решение № 149 от 24.02.2020 г. на Административен съд Плевен по к. а. н. д. № 1287/2019 г.;
- Решение № 289 от 1.06.2020 г. на Административен съд Плевен по к. а. н. д. № 209/2020 г.;

- Решение № 348 от 18.06.2021 г. на Административен съд Плевен по к. а. н. д. № 316/2021 г.;
- Решение № 478 от 20.10.2022 г. на Административен съд Плевен по к. а. н. д. № 648/2022 г.
- Решение № 143 от 10.06.2021 г. на Административен съд Велико Търново по к. а. н. д. № 10103/2021 г.
- Решение № 1318 от 15.11.2022 г. на Административен съд Бургас по к. а. н. д. № 1572/2022 г.,
- Решение № 1135 от 11.06.2021 г. на Административен съд Благоевград по дело № 241/2021 г.
- Решение № 815 от 17.06.2022 г. на Административен съд Бургас по к. а. н. д. № 351/2022 г.;
- Решение № 727 от 31.05.2022 г. на Административен съд Бургас по к. а. н. д. № 751/2022 г.;
- Решение № 54 от 25.01.2022 г. на Административен съд Варна по к. а. н. д. № 2591/2021 г.;
- Решение № 1246 от 8.10.2021 г. на Административен съд Варна по к. а. н. д. № 1538/2021 г.

Поставеният в настоящото предложение въпрос касае правораздавателната дейност на районните и административните съдилища, които разглеждат дела с предмет оспорване на наказателно постановление за налагане на административно наказание за извършено нарушение, изразяващо се в управлението на извънгабаритно или тежко ППС по републиканските и общинските пътища, без наличието на съответното разрешение, издадено от администрацията, управляваща пътя.

Издадените наказателни постановления подлежат на обжалване пред съответния районен съд – чл. 59 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН). ЗАНН дефинира общо административното

нарушение, административното наказание, урежда общи административно наказателни разпоредби, както и производството по установяване на административните нарушения, налагане и изпълнение на административните наказания. В глава трета, раздел пети от ЗАНН е уредена процедурата за съдебен контрол на наказателните постановления, която включва и преценка за правилното приложение на материалния закон при ангажиране на административно наказателната отговорност на дадено лице. Решенията на районните съдилища, постановени по реда на чл. 63 от ЗАНН, подлежат на касационно обжалване пред административния съд на основанията, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс, и по реда на глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс.

Въпреки че не се касае в тесния смисъл до противоречива практика по тълкуване и прилагане на ЗАНН, трябва да се съобрази, че процедурата по съдебен контрол на наказателните постановления, включително тези за нарушения по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл.26, ал.2, т. 1, буква „а“ от ЗП, е уредена в ЗАНН и включва проверка за правилното приложение на материалния закон.

При така изложените обстоятелства считаме, че са налице предпоставките по чл.124, ал.3 от ЗСВ за приемане на съвместно тълкувателно постановление.

Отчитайки факта, че постановените в искането въпроси касаят всички магистрати от системата на административните съдилища, както и магистратите от районните съдилища, които правораздават по административно-наказателни дела, намираме, че искането за приемане на тълкувателно постановление следва да бъде отправено до Общото събрание на съдиите от Наказателна колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховен административен съд в съответствие с разпоредбата на чл. 124, ал. 3.

По изложените съображения и на основание чл. 125, във връзка с

чл. 124, ал. 3 от ЗСВ Ви сезираме със следното

ИСКАНЕ:

Общото събрание на съдиите от Наказателна колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховен административен съд да приемат съвместно тълкувателно постановление по следния въпрос:

„Нарушение по чл. 53, ал. 1, т. 2 във връзка с чл.26, ал.2, т. 1, буква „а“ от Закона за пътищата или такова по чл. 177, ал. 3, т. 1 във връзка с чл.139, ал.1, т.2 от Закона за движение по пътищата извършва водачът, който управлява извънгабаритно или тежко пътно превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване, без да е налице разрешение за движението на това пътно превозно средство?“

Галина Захарова
Председател на Върховния
касационен съд

Георги Чолаков
Председател на Върховния
административен съд